

Formasyon Alan Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Umut Davut BASOĞLU¹ , Tayfun KARA² , İhsan YAGCI³ , Gökhan TUNA⁴
Cüneyt SEYDİOĞLU⁵

¹Istanbul Nisantasi University, School of Physical Education and Sports, Istanbul / Turkey

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kahramanmaraş, Türkiye

³Afyon Lisesi, Afyonkarahisar/ Turkey

⁴Avrasya Üniversitesi, Faculty of Sport Sciences, Trabzon, Turkey

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.16630661

Gönderi Tarihi/ Received:
02.04.2025

Kabul Tarihi/ Accepted:
12.07.2025

Online Yayın Tarihi/ Published:
31.07.2025

Öz

Bu araştırma, pedagojik formasyon eğitimi alan, beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli demografik değişkenler açısından incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki Pedagojik Formasyon Eğitimi alan, Beden Eğitimi Öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu bir üniversitenin eğitim fakültesinde Pedagojik Formasyon Eğitimi alan ve rastgele yöntemle seçilmiş gönüllü 377 Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden oluşmuştur. Çalışma verileri kişisel bilgi formu ve beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği (BEÖYTÖ) aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve anlamlılık derecesi 0,05 olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre kadın öğretmen adaylarının mesleğe karşı daha olumlu ve saygılı bir tutum geliştirdiklerini belirlenmiştir. Ayrıca ortalama puanlara bakıldığında, en yüksek saygı düzeyinin 25 yaş ve üzeri katılımcılarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer sonuç olarak Mesleğe Yönelik Saygı alt boyutunda, çalışan öğrencilerin ortalama puanları çalışmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, öğretmen, mesleki tutum, beden eğitimi öğretmeni.

The Examination of the Attitudes of Pre-Service Physical Education Teachers Receiving Pedagogical Formation Towards the Profession in Terms of Different Variables

Abstract

This study was conducted to examine the attitudes of physical education teacher candidates undergoing pedagogical training towards the teaching profession in terms of various demographic variables. The population of the study consists of physical education teacher candidates undergoing pedagogical training in Istanbul. The sample group consisted of 377 volunteer students from the Faculty of Sports Sciences at a university's education faculty who were undergoing pedagogical training and were selected at random. The study data were obtained through a personal information form and a physical education teaching profession attitude scale (BEÖYTÖ). The data were analysed using the SPSS 25.0 software package, with a significance level set at 0.05. According to the findings obtained as a result of the study, it was determined that female teacher candidates developed a more positive and respectful attitude towards the profession. In addition, when looking at the average scores, it was concluded that the highest level of respect was found among participants aged 25 and above. Another result was that in the sub-dimension of Respect for the Profession, the average scores of working students were significantly higher than those of non-working students.

Key words: Physical education, teacher, professional attitude, physical education teacher.

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Cüneyt Seydioğlu **E-posta/ e-mail:** cuneyt_seydioglu@hotmail.com

GİRİŞ

Hareket etmek, insan yaşamının temel ve doğal gereksinimlerinden biridir. Fiziksel ve zihinsel gelişim açısından birey için hayati bir rol oynayan hareketlilik, doğumdan itibaren etkisini göstermeye başlar. Özellikle çocukluk evresinde hareket, yalnızca bedensel gelişimi değil; aynı zamanda bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim süreçlerini de desteklemektedir (Gallahue & Ozmun, 2006). Hareket aracılığıyla edinilen motor beceriler, çocukların çevreyle olan etkileşim biçimlerini şekillendirirken; özgüven, özdenetim ve sosyal uyum gibi kişilik boyutlarının oluşumuna da katkı sağlar (Çelik, 2016).

Erken yaşlarda kazanılan düzenli fiziksel aktivite alışkanlıkları, bireyin yaşam boyu sürdüreceği sağlıklı bir yaşam tarzının temelini oluşturur. Özellikle ilkokul çağındaki çocuklarda motor becerilerin gelişimi, sonraki dönemlerdeki fiziksel uygunluk düzeyi ve sportif başarı üzerinde doğrudan etkili olmaktadır (Çelebi, 2010). Bu doğrultuda beden eğitimi dersi, çocukların hareket ihtiyaçlarını karşılarken, onların çok yönlü gelişimlerine de sistemli bir biçimde katkı sunar. Beden eğitimi; fiziksel etkinlikler yoluyla etkileşim kurmayı sağlayan, aynı zamanda sağlıklı yaşam bilinci kazandıran ve toplumsal değerleri öğreten bir eğitim alanıdır (Hardman & Green, 2011).

Beden eğitimi ve spor dersleri sayesinde çocuklar, takım çalışması, liderlik, empati, kurallara uyum ve dürüstlük gibi sosyal beceri ve değerleri öğrenme fırsatı yakalarlar. Bu bağlamda, müfredatta yer alan beden eğitimi dersi yalnızca fiziksel aktiviteyi değil, aynı zamanda pedagojik bir işlevi de içinde barındırmaktadır (Bailey, 2006). Eğitim sisteminde önemli bir yeri olan beden eğitimi dersinin niteliği, doğrudan öğretmenin tutumuna ve yeterlilik düzeyine bağlıdır. Öğretmenin mesleğe yaklaşımı, bu dersin işlevselliğini ve öğrenciye katkısını büyük ölçüde belirlemektedir (Şahan & Doğan, 2016).

Toplumların geleceğini şekillendiren öğretmenlik mesleği, eğitimin temel yapı taşlarından biridir. Öğretmenler yalnızca akademik bilgi aktaran bireyler değil; aynı zamanda öğrencilerin kişisel gelişimlerini, değer kazanımlarını ve toplumsal uyumlarını yönlendiren rehberlerdir (Öztürk, 2011). Özellikle gelişim çağındaki bireyler üzerinde öğretmenin etkisi yalnızca akademik performansla sınırlı kalmayıp; alışkanlıklar, yaşam biçimi ve sosyal roller üzerinde de belirleyici olmaktadır (Kavcar, 2002). Bu nedenle öğretmenlik mesleği, insan yetiştirme sorumluluğunu taşıyan, toplumun yönünü belirleyen ve gelecek kuşakların

şekillenmesinde etkili olan saygın bir meslek olarak değerlendirilmelidir. Bu mesleği seçecek bireylerin, öğretmenliği yalnızca bir iş olarak değil; kişisel ve toplumsal sorumluluğu olan bir meslek olarak benimsemeleri büyük önem taşır. Öğretmenlik, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeterlikleri barındıran özel bir yapıya sahiptir. Adayların teorik ve pratik bilgiye sahip olmaları yeterli olmayıp; öğrenmeyi ve öğretmeyi sevmeleri, özverili olmaları ve olumlu tutumlar geliştirmeleri, eğitim sürecinin verimliliği açısından gereklidir (Pischetola, 2020).

Beden eğitimi öğretmenliği, sahip olduğu özelliklerle diğer branşlardan ayrılan özel bir öğretmenlik alanıdır. Bu alandaki öğretmenler, yalnızca fiziksel gelişimi desteklemekle kalmaz; aynı zamanda takım ruhu, disiplin, liderlik, iş birliği, centilmenlik ve rekabeti kabul etme gibi sosyal ve etik değerlerin kazandırılmasında da önemli bir rol üstlenirler (Yıldırım, 2005). Spor yoluyla kazanılan bu değerler, bireylerin sağlıklı ve dengeli bir yaşam sürdürmelerine katkı sağladığı gibi, toplumsal uyum becerilerini de geliştirir.

Beden eğitimi öğretmenleri; öğrencilerin motor becerilerini geliştirmeyi, fiziksel uygunluklarını izlemeyi ve spora karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlamayı amaçlayan uzmanlardır (Demirhan & Altay, 2001). Ayrıca bu öğretmenler, hareketin hayat boyu sürdürülmesi gereken bir alışkanlık olduğunu öğrencilere kazandırma sorumluluğunu da üstlenirler. Bu bağlamda beden eğitimi öğretmeni olmak, yalnızca bir branş öğretmenliği değil; bireyin yaşam biçimini olumlu yönde etkileyebilecek davranışları kazandıran bir rehberlik rolünü de kapsamaktadır.

Bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi alan beden eğitimi öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli demografik değişkenler açısından incelemektir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırma etiğine ilişkin bilgiler aktarılacaktır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma da ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli; araştırmada bir durum veya olay meydana gelmesini belirtmekte aynı zamanda bu duruma

neden olan değişkenler arasındaki etkileşimi, etkisini ve derecelerini bulmak niyetiyle kullanılmaktadır (Karasar, 2020).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın amacı doğrultusunda; araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına kayıtlı Beden Eğitimi Öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemine ise kolayda örneklem yöntemi ile belirlenen, 2023-2024 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde bir üniversitenin eğitim fakültesinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına kayıtlı 377 Spor bilimleri Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi veya mezunu öğretmen adaları, araştırmanın örneklemine oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Sosyo demografik bilgi formu ve Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ) kullanılmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından ilgili literatür dikkate alınarak oluşturulan kişisel bilgi formunda toplam dört maddeye yer verilmiştir. Bunlar sırasıyla; cinsiyet, yaş, öğrenim görülen bölüm ve çalışma durumu türüdür.

Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ)

Öğretmen adaylarının mesleki tutumlarını belirlemek amacıyla, veri toplama aracı olarak, Ünlü (2011) 29 tarafından geliştirilen, 12 madde olumlu ve 11 madde olumsuz olmak üzere toplam maddeden oluşan “Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ)” kullanılmıştır. BEÖYTÖ, beşli likert tipi derecelendirilmiş 23 maddeden meydana gelmektedir. BEÖYTÖ’den alınabilecek, en yüksek puan 115, en düşük puan ise 25’tir. Puanın yüksekliği, beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumu göstermektedir. Ölçekten alınan puanların değerlendirilebilmesi için aralık katsayısı belirlenmiştir. Bu katsayılar, 99-115 puan aralığı “çok yüksek tutum”, 80-98 puan aralığı “yüksek tutum”, 61- 79 puan aralığı “orta düzeyde tutum”, 42-60 puan aralığı “düşük tutum” ve 23-41 puan aralığı “çok düşük tutum” olarak hesaplanmıştır (Ünlü, 2011).

Verilerin Analizi

Verilerin analiz sürecinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlere başvurulmuştur. Bağımsız değişkenler arasındaki ilişki ve farklılıkları incelemek amacıyla bağımsız örneklem için t-testi ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Gruplar arası farkın hangi değişkenlerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla ise çoklu karşılaştırmalarda Tukey Post-Hoc testi tercih edilmiştir. Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak esas alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar

Değişken	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	158	41,9
Erkek	219	58,1
Yaş		
17-20	158	41,9
21-24	125	33,2
25 ve üstü	94	24,9
Bölümünüz		
Antrenörlük Eğitimi	129	34,2
Spor Yöneticiliği	140	37,1
Rekreasyon	108	28,6
Çalışıyor musunuz?		
Çalışıyorum	211	56,0
Çalışmıyorum	166	44,0
Toplam	377	%100

Demografik özelliklere baktığımız Araştırmaya toplam 377 beden eğitimi öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında, 158'i kadın, 219'u erkek olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, örneklem grubunda erkek katılımcıların sayıca daha fazla olduğunu göstermektedir. Yaş değişkenine göre dağılım incelendiğinde; 158 katılımcı 17-20 yaş aralığında, 125 katılımcı 21-24 yaş aralığında 94 katılımcı ise 25 yaş ve üzerindedir. Bu dağılım, katılımcıların büyük çoğunluğunun genç yaş grubunda yer aldığını ve üniversite öğrenimi sürecinde olduklarını göstermektedir. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımı değerlendirildiğinde; Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencileri 129 ile en yüksek orana sahiptir. Spor Yöneticiliği Bölümü 140 ile takip ederken, Rekreasyon Bölümü öğrencileri 108 kişi ile en düşük oranı oluşturmaktadır. Bu sonuç, üç bölüm arasında görece dengeli bir dağılım olduğunu, ancak spor yöneticiliği bölümünden katılımın biraz daha yüksek olduğunu

göstermektedir. Katılımcıların çalışma durumlarına bakıldığında ise, 211 katılımcı hâlihazırda bir işte çalıştığını, 166 katılımcı ise çalışmadığını belirtmiştir. Bu durum, formasyon eğitimi sürecinde olan beden eğitimi öğretmen adaylarının önemli bir bölümünün çalışma hayatı ile akademik yaşamı birlikte sürdürdüğünü ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine göre yapılan t testi sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	Kadın (N=158)		Erkek (N=219)		P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	
(BEÖYTÖ)					
Mesleğe Yönelik Saygı	53,41	6,78	51,92	7,31	,001*
Mesleğe Yönelik Kaygı	23,88	8,67	25,91	9,23	,004*
Öğretmenlik Mesleği Toplam Tutum	76,29	9,21	74,56	10,02	,008*

*: $p < 0,05$

Tablo 2’de Beden eğitimi öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri incelenmiştir. Mesleğe Yönelik Saygı alt boyutunda kadın katılımcıların erkek katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldığı görülmektedir ($p < 0,05$). Bu sonuç, kadın öğretmen adaylarının mesleğe karşı daha olumlu ve saygılı bir tutum geliştirdiklerini göstermektedir. Mesleğe Yönelik Kaygı boyutunda ise erkek katılımcıların, kadınlara kıyasla daha yüksek düzeyde kaygı yaşadıkları belirlenmiştir ($p < 0,05$). Bu durum, erkek bireylerin öğretmenlik mesleğiyle ilgili belirsizlik, yeterlilik ve gelecek beklentilerine dair daha fazla endişe taşıdıklarına işaret edebilir. Toplam tutum puanları açısından da kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu bir genel tutuma sahip oldukları ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine ilişkin ANOVA analiz sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	17-20 (N=158)		21-24 (N=125)		25 ve üstü (N=108)		F	P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
(BEÖYTÖ)								
Mesleğe Yönelik Saygı	50,65	7,02	51,74	6,88	53,21	6,11	4,327	0,014*
Mesleğe Yönelik Kaygı	25,77	9,33	24,98	8,94	23,86	8,59	2,141	0,119
Öğretmenlik Mesleği Toplam Tutum	75,88	9,72	76,64	9,24	77,71	8,96	1,983	0,139

Tablo 3’de Beden eğitimi öğretmeni adaylarının yaş gruplarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri incelenmiştir. Mesleğe Yönelik Saygı alt boyutunda yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ortalama puanlara bakıldığında, en yüksek saygı düzeyinin 25 yaş ve üzeri katılımcılarda, en düşük düzeyin ise 17–20 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bu bulgu, yaş ilerledikçe mesleğe karşı duyulan

saygının da arttığını göstermektedir. Bunun nedeni, yaşça büyük adayların öğretmenlik mesleğine dair daha fazla deneyim, bilinç ya da kariyer beklentisine sahip olmaları olabilir. Mesleğe Yönelik Kaygı ve Toplam Tutum puanlarında yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak ortalama puanlar, yaş ilerledikçe kaygı düzeyinin hafifçe azaldığını ve genel tutum puanının yükseldiğini göstermektedir. Bu eğilimler, yaşın öğretmenlik mesleğine yaklaşımda etkili bir faktör olabileceğini düşündürmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerine ilişkin ANOVA analiz sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutları	Antrenörlük (N=129)		Spor Yöneticiliği (N=140)		Rekreasyon (N=94)		F	P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
(BEÖYTÖ)								
Mesleğe Yönelik Saygı	51,34	7,12	50,87	7,21	50,92	6,98	0,362	0,697
Mesleğe Yönelik Kaygı	25,12	9,03	24,86	9,14	24,93	9,01	0,078	0,925
Öğretmenlik Mesleği	76,47	9,56	75,73	9,89	75,85	9,44	0,321	0,726
Toplam Tutum								

Tablo 4’de Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ANOVA sonuçlarına göre; Mesleğe Yönelik Saygı, Mesleğe Yönelik Kaygı ve Öğretmenlik Mesleği Toplam Tutum değişkenlerinde bölümler arası istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Ortalama puanlar incelendiğinde, üç bölüm arasında oldukça benzer değerler elde edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm farklılığından bağımsız olarak benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, beden eğitimi öğretmenliğine yönelik tutumun bireysel deneyim, ilgi ya da formasyon eğitimi gibi daha kişisel faktörlerle şekillenebileceği söylenebilir.

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğrencilerin çalışma durumuna göre yapılan t testi sonuçları

Ölçek Alt Boyutları	Çalışıyorum (N=211)		Çalışmıyorum (N=166)		P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	
(BEÖYTÖ)					
Mesleğe Yönelik Saygı	52,14	6,88	50,43	7,31	0,001*
Mesleğe Yönelik Kaygı	23,94	8,74	26,01	9,39	0,003*
Öğretmenlik Mesleği Toplam Tutum	76,08	9,25	74,42	9,84	0,089

*: p<0,05

Tablo 5’de Beden eğitimi öğretmeni adaylarının çalışma durumlarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri incelenmiştir. Mesleğe Yönelik Saygı alt boyutunda, çalışan öğrencilerin ortalama puanları çalışmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu sonuç, iş yaşamına dâhil olan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı daha saygılı bir tutum

geliştirdiğini düşündürmektedir. Mesleğe Yönelik Kaygı düzeylerinde çalışmayan öğrencilerde anlamlı olarak daha yüksek bir ortalama gözlemlenmiştir. Bu durum, iş deneyimi olmayan bireylerin mesleki yeterlilikleri ve gelecek kaygıları hakkında daha fazla endişe taşıdığını göstermektedir. Öğretmenlik Mesleği Toplam Tutum puanlarında ise gruplar arasında anlamlı bir fark olmamakla birlikte, çalışan öğrencilerin ortalamaları daha yüksektir. Bu da genel olarak iş tecrübesinin öğretmenlik mesleğine olan genel bakışı olumlu etkilediğini göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada pedagojik formasyon eğitimi alarak beden eğitimi öğretmen adayı olan öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli demografik değişkenler açısından incelemek amaç edinilmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda, kadın beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu tutumlar geliştirdiğini ve erkeklere kıyasla daha düşük düzeyde mesleki kaygı taşıdıklarını göstermiştir. Bu bulgular, Yaman ve Küçük (2011)'in çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Söz konusu araştırmada, kadın öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının erkeklerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Yüksel ve Sağlam (2012) de kadın bireylerin öğretmenliğe daha romantize edilmiş ve idealleştirilmiş bir bakış açısıyla yaklaştığını belirtmektedir. Kadınların geleneksel olarak daha şefkatli ve öğretmeye yatkın rollerde sosyalleşmeleri, bu tutumsal farkı açıklayabilir. Erkek adayların mesleğe yönelik kaygı düzeylerinin daha yüksek olması ise, Ateş ve Özcan (2014) tarafından ortaya konan mesleki belirsizlik algısına işaret etmektedir. Erkek bireylerin kariyer beklentilerinin daha yüksek olması ve öğretmenlik mesleğini geçici bir durak olarak görmeleri, kaygı düzeylerinin artmasına neden olabilir. Ayrıca, Güven ve Uzun (2015), erkek öğretmen adaylarının özellikle iş güvencesi, prestij ve maaş gibi konularda daha fazla endişe taşıdığını rapor etmiştir.

Beden Eğitimi Öğretmen adaylarının yaş arttıkça özellikle “Mesleğe Yönelik Saygı” düzeyinde anlamlı bir artış gözlenmiştir. Bu bulgu, öğretmenlik mesleğine ilişkin farkındalığın ve bilinçli tercihlerin zamanla arttığını göstermektedir. Taşdemir ve Yalçın (2012) de benzer şekilde, ileri yaş grubundaki öğretmen adaylarının mesleklerine daha fazla saygı duyduğunu ve bu bireylerin öğretmenliği daha anlamlı bir kariyer olarak gördüğünü ortaya koymuştur. Karakuş ve Deniz (2010) da yaşla birlikte öğretmenlik mesleğine ilişkin

daha olgun ve sorumluluk temelli bir yaklaşımın geliştiğini belirtmiştir. Ayrıca Demirtaş ve Balay (2008) tarafından yürütülen bir çalışmada, yaşı büyük bireylerin iş yaşamı ile ilgili beklentilerinde daha fazla tutarlılık ve kararlılık görüldüğü ifade edilmiştir. Bu bağlamda, yaşı sadece biyolojik değil aynı zamanda deneyimsel ve bilişsel bir etken olduğu da söylenebilir.

Mesleki kaygı ve toplam tutum boyutlarında istatistiksel fark olmamakla birlikte, yaşla birlikte olumlu yönde bir eğilim gözlemlenmesi dikkat çekicidir. Bu durum, özellikle öğretmenlik formasyon sürecinin yaşla birlikte daha bilinçli bir şekilde değerlendirilmesiyle ilişkilendirilebilir (Çelik & Ergün, 2013).

Araştırmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümler ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun daha çok bireysel değerler, kariyer hedefleri ve kişisel ilgilerle şekillendiğini göstermektedir. Şimşek ve Yazar (2016), öğrencilerin hangi akademik bölümde okuduklarından ziyade, öğretmenliğe yönelik kişisel motivasyonlarının tutumları belirlemede daha etkili olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, Erden (2008) de öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının bölüm farkı gözetmeksizin benzer düzeyde olduğunu belirtmiş; bu durumu öğretmenlik formasyonuna katılan tüm öğrencilerin ortak mesleki değer ve bilgi çerçevesinde eğitilmesiyle açıklamıştır. Akyol ve Yıldız (2015) ise öğretmenlik idealine sahip bireylerin, bölümleri ne olursa olsun benzer tutumlara sahip olduklarını vurgulamıştır. Bu sonuçlar, tutumların yapısal olarak bölüm bazlı değil, daha çok bireysel algı ve mesleki kimlik gelişimiyle bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Çalışan öğrencilerin mesleğe yönelik saygı düzeylerinin daha yüksek, çalışmayan öğrencilerin ise mesleki kaygı düzeylerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Bu sonuç, iş yaşamına dahil olan bireylerin sorumluluk bilincinin ve mesleki gerçeklik algısının daha gelişmiş olabileceğini göstermektedir. Turan ve Yıldırım (2017) çalışmasında da benzer biçimde, çalışan öğrencilerin mesleki tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Kaya ve Aydoğdu (2014), çalışma hayatının öğrencilerin özgüvenlerini ve gelecek beklentilerini olumlu yönde etkilediğini; bu nedenle mesleklerine daha fazla değer verdiklerini ifade etmektedir. Öte yandan, çalışmayan öğrencilerde yüksek

kaygı düzeyleri, Özdemir (2010) tarafından iş deneyimi eksikliği, ekonomik bağımsızlık kaygısı ve gelecek belirsizliği ile açıklanmıştır.

Ayrıca, Erdem ve Kaya (2016), iş tecrübesinin bireylerin mesleki yeterlilik algısını artırdığını ve bunun da mesleğe yönelik olumlu tutum geliştirmede etkili olduğunu vurgulamıştır. Dolayısıyla, iş deneyiminin yalnızca ekonomik değil, psikososyal bir fayda sağladığı da söylenebilir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumların geliştirilmesi için, özellikle erkek öğrencilerde mesleki saygıyı artırmaya ve kaygıyı azaltmaya yönelik seminerler, rehberlik hizmetleri ve mesleki farkındalık çalışmaları yapılabilir.

Genç yaş grubundaki öğrencilere yönelik kariyer planlama çalışmaları yaygınlaştırılmalı, öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri ve değerine yönelik bilinçlendirme çalışmaları artırılmalıdır.

Bölüm fark etmeksizin tüm öğretmen adaylarına yönelik mesleki formasyon eğitiminin içeriği, meslek sevgisi, mesleki etik ve toplumsal katkı gibi unsurları kapsayacak biçimde yapılandırılmalıdır.

Öğrencilerin çalışma hayatıyla temas etmesi, onların mesleki saygı ve özgüven düzeylerini artırabileceği için, üniversitelerle iş birliği içinde yarı zamanlı staj ve saha uygulamalarının artırılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Akyol, B., & Yıldız, S. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 45-58.
- Ateş, A., & Özcan, S. (2014). Öğretmen adaylarının meslek kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(3), 331-352.
- Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of School Health*, 76(8), 397-401. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x>
- Çelebi, B. (2010). Hareket eğitiminin okulöncesi eğitim kurumlarındaki 5-6 yaş grubu çocuklarda fiziksel ve motor gelişime etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Çelik, A. (2016). Hareket Eğitimi. İstanbul: Ergün Yayınevi.
- Çelik, K., & Ergün, S. (2013). Öğretmen adaylarının yaşlarına göre mesleki yeterlik algılarının karşılaştırılması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(1), 45-58.
- Demirhan, G., & Altay, F. (2001). Beden eğitimi öğretmenliği alanına özgü öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 13-23.
- Demirtaş, Z., & Balay, R. (2008). Öğretmen adaylarının meslek seçme nedenleri ile mesleki tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 655-677.

- Erdem, R., & Kaya, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin çalışma yaşamı deneyimleri ve etkileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1533–1541.
- Erden, M. (2008). Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Gallahue, D. L., & Ozmun, J. C. (2006). Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults (6th ed.). McGraw-Hill.
- Güven, M., & Uzun, E. (2015). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin kaygıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 300–312.
- Hardman, K., & Green, K. (2011). Contemporary issues in physical education: International perspectives. Meyer & Meyer Sport.
- Karakuş, M., & Deniz, M. E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 93–101.
- Karasar, N. (2020). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayınevi.
- Kavcar, C. (2002). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 153, 66-70.
- Kaya, E., & Aydoğdu, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin çalışma yaşamı ve mesleki kaygı ilişkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 70–79.
- Öztürk, C. (2011). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirme politikaları. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahan, H., & Doğan, C. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 15-25.
- Şimşek, T., & Yazar, T. (2016). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 35–56.
- Taşdemir, C., & Yalçın, M. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki tutumları: Yaş ve deneyim etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 125–140.
- Turan, F., & Yıldırım, İ. (2017). Öğrencilerin iş deneyimlerinin mesleki tutumlarına etkisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 23–33.
- Ünlü H. (2011): Developing an Attitude Scale for the Profession of Physical Education Teaching (ASPPET). *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(4), 2005-2020.
- Yaman, M., & Küçük, V. (2011). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet ve sınıf düzeyine göre incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 102–111.
- Yıldırım, İ. (2005). Beden eğitimi öğretmeni yetiştirme sistemimizin sorgulanması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, X(2), 13-24.
- Yüksel, S. & Sağlam, M. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 72–83.

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	U.D.B., T.K., İ.Y., C.S. U.D.B., T.K., İ.Y., C.S.
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	U.D.B. GT. U.D.B., GT.
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	T.K., İ.Y., C.S. T.K., İ.Y., C.S.
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	U.D.B., İ.Y. U.D.B., İ.Y.
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	U.D.B., T.K., İ.Y., C.S., GT. U.D.B., T.K., İ.Y., C.S. GT.
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu araştırma İstanbul Topkapı Üniversitesi Etik Kurulunun 25.10.2024 tarih ve E-49974783-612.15.1-2300001459 sayılı kararı ile yapılmıştır.		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.